

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dné vsaciga mesca na celi polji, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVI.

V Ljubljani 10. veliciga travna 1863.

List 14.

Naznanilo

bratovšine presv. Rešnjiga Telesa v Ljubljani leta 18^{62/63}.

Naš Gospod in Zveličar v svoji neskončni ponižnosti v revnih podobah prebiva v presv. Rešnjem Telesu; torej bi se ne spodobilo, da bi naša bratovšina, ki se okoli sv. šotora zbira, obširno in lepotično svojim udom naznanjala, kaj se je preteklo leto storilo.

Bratovšina hoče s tem naznanilom le Bogu pred vsim svetom dolžno zahvalo izreči za Njegov bogati blagoslov, pa tudi svoje ude spodbujati, naj bi se ne utrudili iz svetiga namena radovoljno prevzetih dolžnost natanko spolnovati, temuč da bi čedalje bolj goreli za blagi namen te bratovšine; hoče pa tudi k sebi vabiti druge, ki še niso njeni udje.

S serčnim veseljem se naznanja, da se gorečnost za pobožne dela ni zmanjšala v preteklem letu, ampak še le zvikšala, ker je čedalje več pobožnih duš, ki ljubijo Gospoda in lepoto Njegove hiše; zakaj število bratovskih udov se je pomnožilo za 1200, in bratovšina sadaj šteje udov 6702 in 72 deležnikov.

Koliko časti je toliko posameznih udov v svojih molitvenih urah Gospodu skazovalo, in za vse nečasti, ki se Mu godé v presv. Zakramentu, zadostovalo, to je Bogu samemu znano, kterimu se je tudi vsaki mesec v ta namen pri bratovski službi Božji darovala sv. maša.

Našim udom za pirhe so se poslovenile bukve, ki jih je v francoskim jeziku spisal slavno znani o. Jan. Boone, duhoven jezuitskega reda in začetnik te naše bratovšine, in prišle so na svetlo, kakor je že Zg. Danica v svojem 12. listu oznanila. Upati je, da bodo češenje presv. Rešnjega Telesa zvikševale, in udom v veliko dušno korist služile.

Tudi letos je bratovšini došlo veliko podpore in darov. Ti in pa letnina bratovskih udov, in kar se je pri bratovski službi Božji v pušico nabralo v denarjih dosega 2.111 gold. 12 kr.

Ako pa hočemo ceniti delo ženskih rok, ki so delale zastoj, se bratovski dohodki za polovico zvikšajo, kakor je kazala očitna razstava od 9.—16. pretečenega mesca, ker se smé cerkvena oprava, ki je bila tam viditi, in se je letos med revne cerkve razdelila, ceniti nar manj na 3000 goldinarjev. Kdor je vidil truda polno in umetno vezenje in sploh izverstno žensko delo, neutrudljivim delavkam svoje resnične pohvale ne bo odrekel. Zunaj umetno malane, 5 čevljev visoke in 3 čevlje široke podobe sv. Ane od znanega mojstra Künl-na in dveh krasnih pluvijalov, so vso opravo od prvega do zadnjega izdelale roke ženskih bratovskih udov, in sicer: 18 mašnih plajsev

z vso pripravo, med temi 8 vezenih, in sicer 6 belih, 5 rudečih, 4 višnjeve in 3 zelene; — 5 lepih velov ali ogrinjäl; — 2 bogato z zlatom vdeleni štoli za praznike; — 2 burzi in 3 štole za obhajila; — 20 vezenih blazinic za na altar; 72 korporalov ali telesnic, 72 pal ali pokrivalic za nad kelih; — 144 purifikatorjev ali rutic za kelih; — 108 pertičev za pri umivanji rok; — 20 mašnih srajc za praznike; — 40 humeralov ali poramnic; — 20 cingul ali prepasnic; — 3 perte za na altar s širokimi špicami in 1 ogrinjalo za na altar.

Tudi letos bratovšina še ni mogla uslišati vsih prošenj, izmed kterih jih je pa nekoliko prepozno doslo. Še le po storjeni razdelitvi. Bilo ji je pa vendar moč postreči 53 cerkvam naše škofije, ki so prejele, in sicer

1. v Ternovem 1 štolo za praznike, 1 ogrinjalo za na altar, 6 ročnih pertičev;
2. na Trati 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
3. v Zalem logu 1 višnjeve mašni plajš za nedelje, 1 altarni pert, 3 korporale, 3 pale, 6 purifikatorjev, 4 ročne pertiče;
4. v Kovorji 1 velum s svilo in zlatom vdelan;
5. v bohinski Bistrici 1 višnjeve mašni plajš za nedelje;
6. v Kamnji gorici 2 altarni blazinici, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
7. v Gorjah 2 altarni blazinici;
8. sv. Petra v Komendi 1 zelen mašni plajš za nedelje;
9. v Vodical 1 bel mašni plajš za praznike;
10. v Spitaliču 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 6 purifikatorjev, 4 ročne pertiče;
11. na Homcu 1 burso in 1 štolo za obhajila;
12. v Tujnicah 1 bel mašni plajš za praznike;
13. na Zlatim polji 1 z zlatom vdeleno štolo za praznike;
14. v Rovi 1 višnjeve mašni plajš za nedelje, 2 altarni blazinici;
15. v Hotiču 1 višnjeve mašni plajš za nedelje;
16. sv. Helene pri Dolu 2 altarni blazinici, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 6 purifikatorjev, 4 ročne pertiče;
17. v Šmarji 2 altarni blazinici;
18. v Zalni 1 velum z zlatom in svilo vdelan;
19. na Svibnjem 1 altarni pert;
20. v Šent-Jurji pri Svibnjem 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 6 korporalov, 6 pal, 12 purifikatorjev, 8 ročnih pertičev;

21. v Kresnici 1 burso in 1 stolo za obhajila;
 22. na Dobovcu 1 rudeč mašni plajš za nedelje, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
 23. v Prežganji 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 6 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
 24. v Leskovcu 2 altarni blazinici;
 25. v Kerškem 2 altarni blazini;
 26. sv. Križa v Kostanjevici 1 bel pluvijal za praznike;
 27. v Dolini 2 altarni blazini, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 4 korporale, 4 pale, 8 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
 28. pri sv. Duhu 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 4 korporale, 4 pale, 8 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
 29. v Cerklah 1 zelen mašni plajš za nedelje;
 30. v Soteski 1 bel mašni plajš za nedelje, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 6 purifikatorjev, 4 ročne pertiče;
 31. pri sv. Marjeti 1 bel mašni plajš za nedelje, 6 korporalov, 6 pal, 12 purifikatorjev, 8 lavapertičev;
 32. v Metliki 1 rudeč mašni plajš za praznike, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
 33. v Černomlju 2 blazini za altar, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 8 korporalov, 8 pal, 16 purifikatorjev, 12 ročnih pertičev;
 34. v Starim tergu pri Poljanah 2 altarni blazini, 8 korporalov, 8 pal, 16 purifikatorjev, 12 ročnih pertičev, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
 35. v Suhorji 1 velum z zlatom in svilo vdelan;
 36. v Adlešičah 1 bel mašni plajš za nedelje;
 37. v Vinjem verhu 1 pert za na altar; 1 stolo za obhajilo;
 38. v Preloki 1 velum s svilo in zlatom vdelan;
 39. v Fari pri Kostelnu 5 čevljev visoko in 3 čevlje široko altarno podobo sv. Ane;
 40. v Dobropolji 1 bel pluvijal za praznike;
 41. v Lašičah 1 rudeč mašni plajš za praznike;
 42. v Horjulu 1 velum z zlatom in svilo vdelan;
 43. v Borovnici 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 6 korporalov, 6 pal, 12 purifikatorjev, 8 ročnih pertičev;
 44. sv. Jošta pri Polhovim gradcu 1 bel mašni plajš za nedelje;
 45. v Podlipi 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 6 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
 46. v Godoviču 1 zelen mašni plajš za nedelje;
 47. v Černem verhu 2 altarni blazinici;
 48. na Vojskem 1 rudeč mašni plajš za nedelje, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
 49. v Zavracu 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 6 purifikatorjev, 4 pertiče za Lavabo;
 50. pri sv. treh Kraljih 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 6 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
 51. sv. Magdalene na gori 1 mašno srajco, 2 poramnici, 1 prepas, 3 korporale, 3 pale, 6 purifikatorjev, 4 ročne pertiče;
 52. v Planini 1 rudeč mašni plajš za praznike;
 53. v Studenem 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 6 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev.

Serčna zahvala in obilno Božje plačilo vsem, ki

so bratovski namen podpirali z molitvijo, dobrovoljnostjo, milošnjo in delom!

Hvaljeno, češeno in moljeno bodi presveto Rešnje Telo!

V Ljubljani ss. aposteljuov Filipa in Jakopa dan 1863.

Dr. Henrik žl. Pavker,

spiritval ljubljanske duhovšnice in vodja bratovšine.

1= 33. seje deželnega zbora ljubljanskega.

(Dalje.)

Po Nemškem, zlasti v Berolinu, so zdaj izobrazovali tisto učenost, ki se je hvalila, da je razdajala keršanstvo in zlasti katoličanstvo. Minister Altenstein ji je stregel in jo verdeval, da bi tako Berolin storil središe evropejske inteligencije, in z Berolina se je dalje razširjala z imenom nemška učenost. Sostav (sistem) je kratko zaznamnan: Vsak človek je (po ti neverški učenosti) bog, ki je sam sebi prišel k zavednosti. Druzega boga tedaj ni; se vé da, ako premišluješ bolnika za kolero, ali drugega, ki se ga je prav hudo šipanje lotilo, boš pač nekoliko težavno spoznal v njem večlovečenega, k zavednosti prišlega boga. Pri tem pa niso ostali, toda mislim, da slavne zbornice ne smém s tem preveč muditi. Ako ravno so v Berolinu ohranili v začetku podobe keršanstva, se je vender zbirala nekaka leva šola (leva stran), ki te podobe zanemarja in to, kar sim rekel, očitno spoznava kakor bistvo nar bolj novega zgodovinsko-modrijskega uka. Potem se je zverglo v materjalstvo, po katerem bi človek ne bil drugo, kakor le zgoštenje in vmésenje znanih tvarin, kiselca, vodenca, oglénca, gnilca i. t. d.

Prihajajo pa knjige, n. pr. Bücher, „Materialismus“, ako prav pomnim, kjer se ves duh stvari taji. Take reči se le dalje razširjajo in vsi tisti, kateri se tej misli podveržejo, samo če so odkriti in ravnosledni, morajo — hočeš, nočeš — spoznati, da so nasprotniki keršanstva, zlasti katoličanstva, in tako — se vé da — tudi duhovstva. Taki skoz in skoz niso zmožni, duhovstvu kake častne stopuje privoštiti.

Vprašal bi pa, ako bi take misli sploh obveljale, kam bi prišlo s človeško družbo? K sreči ne bodo nikdar obveljale! Da pa ni dobro verskih homatij vpihovati, uči zgodovina vesoljnega sveta. Ozrmo se le nazaj v greško-romansko zgodovino, katerim pa njih vera ni kaj dosti veljala, zlasti pa na zgodovino evropejskega človeštva. V tridesetletnih vojskah se je prebivavstvo slavnih mest na petino znižalo. Ako bi se duhovstvo naravnost le iz tega ozira odverglo, ker je posvečenstvo, bi to ne bilo nič družega, razun le satana verskih preprirov na dan klicati, kar je g. poročevavec po pravici opomnil. Ker pa ne starost, ne pomanjkanje olike ne more vzrok biti, da bi se kaplani iz volitev izločili, pa tudi to ne, da so dostikrat še le prišli in le za kaj časa ostanejo, bi mogel poslednjič le samo posvečenski značaj (duhovska čast) nasprotnikom zoper kaplane zadržek biti, vsaj natihoma, ako tudi očitno ni izrečeno. To, menim, bi zlasti našemu slavnemu zboru nikakor ne bilo spodobno, sej Kranjsko, kar mora vsak poterčiti, je katoliška dežela in prebivavstvo v večini se derži s celo dušo katoliških resnic, kar se je undan o neki slovesnosti tukaj pri Franciškanih očitno razodevalo.

Ako bi slavni zbor, brez drujega tehtnega vzroka, duhovne od te pravice odvergel, k kateri so vender vradniki in učitelji dopušeni, bi si mogla vsa dežela misliti, da slavni zbor je svojo nevšečnost z duhovni samo zato izrekel, ker so posvečenci; zarés pa se ne dá z umom uméti, kako bi se kdo ravno zato odvergel.

To tedej, ako ljudstvo véno ostane, bi moglo po vsaki ceni veljavo slavnega zbora okaliti. Menim pa, da ravno poslednji čas so bile časti in oblasti toliko zatemnovane, da bi pač prav kazalo, vsega se ogibati, kar bi k njih zmanjšavi pripomoglo. Ako bi se pa zgodilo nasprotno, da bi se taka misel sl. zbora tudi v ljudstvo zaselila — slavna zbornica bo v oziru imela, do dosihdob ne državni zbor ne deželski zbori niso prebivavstvu nikakoršne koristi naklonili, razun le zmiraj nove davke, in človek je vendar pred drugim v to zamaknjen, česar k telesnemu življenju potrebuje — ako se mu razdene tudi njegova vera, pogled na Njega, ki poterpežljivo svoj križ na Kalvarijo nese, ako se mu razdene upanje v boljši, lepši in višji življenje po smerti, kaj ostane še potem posameznemu človeku, kaj množini prebivavstva? Menim torej, da v tem oziru je treba z vso previdnostjo delati.

Zopet se ugovarja, da se duhovstvo svojemu stanu nepriстойno pri volitvah vdeležuje. Gospodje, v tej reči, menim, si moramo tudi duhovna tako misliti, kakor se človeštvo sploh v življenji razodeva in se je razodevalo. Ako bi mene vedlo, ako bi moje besede vse skoz pri mladih duhovnih obveljale, hotel bi slav. zboru porok biti, da vsi duhovni bodo svojemu poklicu popolnoma primérno delali, in da njih vdeleževanje pri volitvah bo naj lepši, kar le more in mora biti. To pa se dozda še nikjer nobenemu predništvu ni popolnoma vsrečilo, torej menim, da se tudi od mene ne bo pričakovalo.

Da sedajšnje dobo mlado svečenstvo idealom in zahtevam mojim, ko katoliškega škofa, mnogotero ne vgoduje, sam žalno opazujem; moram pa tudi pristaviti, da ravno nižji duhovstvo veliko dobrega dela, kar se je nekdanj pogrešalo. Ne dá se tajiti, da ravno v Berlinu se je le toliko nemške učenosti za Avstrijo naročevalo, poprej zakasnovano se je domestovalo, da bi se Avstrija kar neutegoma na visoko stopnjo kulture povzdignila. Autentično vém in mogel bi dostojno dopričati, da so se zunaj Avstrije temu mnogotero posmehovali, ker osebe, ki zunaj niso bile nič kaj za rabo viditi, so bile za visoko plačo v Avstrijo klicane. (Klic: Prav res je taka!) Svitli cesar so dolocili, da naj se noben tujec tako nanagloma ne sprejmlje, kmali potem je bila zopet v „Wiener Zeitung-i“ oznanjena enaka izvolitev. Takratni učni minister je bil blag mož, ali vsak človek se dá nekakim rečem nagibati, ki se ne morejo vse skozi poterditi. Znan pa je Horacijev pregovor: „Kakoršen duh dobi novi pisker, takošnega tudi prav dolgo ohrani.“ Tudi jest tedaj v 4 letih bogoslovja, akoravno sim zmiraj neposrednje z bogoslovci v zadevi, ne morem doveršiti preobraznja, kakoršnega moram želiti. Nekterih pravilnih naredb in besed bo zmiraj treba, vediti pa je, da brez pomot in pogreškov nikjer ni, čemu bi se torej mladimu duhovnu celo tako za hudo šteli? Sicer pa, ko duhovni prednik zvé, da kdo prestopa pravo mejo, bodo zanesljivo skerbele duhovne vradnije, da se take neprilike odpravijo. Pri volitvah prosim tudi pomniti, da ste si vselej nasproti dvé strunki; duhoven je poklican, pri volitvah zlasti za to skerbeti, da pridejo v odbore pošteni, blagi možje, ker na njih je ležeče, kako se bode srenja vravnovale.

Od neke druge strauí se na to vselej ne gleda, ali pa se gleda le po svojih osebnih mislih; tedaj ne more biti brez nasprotja. Stran tedaj, ki nasprotje čuti, jame tožiti, ne pa vselej nestransko in po pravici, ampak iz svoje lastne osebnosti. Take tozbe tedaj je treba dobro preiskovati.

(Dalje nasled.)

Govor

o slovesni tridnevni 23 japonskih ss. spričevavcov v frančiškanski cerkvi v Ljubljani
4. sveč. popoldne ob 4 l. 1863.

(Dalje.)

Približal pa se je 5. dan svečana 1597, to je, jutrišnji dan pred 266 leti. Vidi se nekoliko od mesta nova Kal-

varija s tolikimi križi; začne se prečudna procesija, kakoršne še ni svet vidil; zmiraj več se ljudstva zbira. „To je bil strah!“ si bo kdo mislil. Rečem pa ravno nasproti: „To je bilo veselje!“ Veselje namreč za služabnike Božje. Misel: za vero in Kristusa umreti, Jezusu enake smerti umreti; med Gospodove spričevavce ali marternike priti; v malo trenutkih pri Bogu se veseliti: to jih je vse pozivilo, vse navdušilo, in šli so s tako naglico, de so jih rabeljni komaj dohajali. Kam so neki tako hiteli? Na tisti srečni homec, na tisto Sveto goro, ki sim vam jo bil precej v začetku omenil. Pa ko bi bili k temu še vidili, kako priserčno so objemali in poljubovali vsak svoj križ, kako so Boga hvalili in vesele pesmi peli: kdo bi se ne bil vnemal k nar večí serčnosti za sveto vero? Kamen bi se bil mogel omečiti in giniti o takem pogledu.

Kdo vam bo pa križanje samo popisoval, o kristjanje! O kakošno je to gnetenje in gnanje toliko bričev, ki grabijo zdaj eniga, zdaj družiga in jih hité za roke, noge in život h križu privezovati in za vrat k njemu priklepiti! Komu bi se te jagnjeta ne smilile, in med njimi že celo mladi angelčki: Gabriel, Tomažek, Tonček, Ludovik! Fazamburo, viksi poveljnik, dá trinogam znanje, sulice se sučejo, zdaj prebodejo enimu, zdaj drugimu od strani serce s toliko silo, de sulica na drugi strani pogleda iz života. Med ljudstvom šum, molko godernjanje, zdihovalje, nejevolja: vse žaluje, le sami mučenci, terpini na križu se veselijo. Sv. Peter Kerstnik, ki je bil zadnji usmerten, začne med tem Caharijevo pesem: „Benediktus — hvaljen bodi Gospod, Izraelov Bog,“ in križani za njim pojo, dokler sopejo in živé. Bila je krog križev straža; ali neštevilne množice ljudstva ne vprašajo za stražo, za udarce, za sablje in sulice; prederejo pa goste in močne verste vojakov, hitijo h križem, nastavljajo rute, perte, pokrivala in lové predrago kri križanih služabnikov Božjih, ki scurkama s križev teče, in z nar večí navdušenostjo si íše vsak dobiti kosce obleke, de bi imel naj priserčniši spominek toliko serčnih junakov za sv. vero. Kakor nekdanj makabejska mati svoje sine, tako je tukaj sv. Peter Kerstnik mogel gledati, kako so njegove sinove zapored prebadali, kako so ti goreči služabniki Božji kri prelivali, smertne britkosti terpeli, duše izdihovali; in nar na zadnje se le je smertno železo tudi njega rešilo pričakovanja, ter mu odperlo nebeško domačijo.

Tako tedaj so se ti sveti spričevavci Božji vojskovali za sveto vero, tako so za njo življenje dali. Ali vidite pa, kristjanje, iz zgodbe 23terih sinov sv. Frančiška na Japonskim — ali vidite veliko ločenje med tistimi, ki poslušajo Božji poklic k sv. veri, in med unimi, ki ta poklic prezirajo, zaničujejo? Ljudje ene dežele, eniga naroda, eniga jezika, — celo ene hiše in deržine: vender eni si zberó križ in zveličanje, drugi sovražijo vero, in izvolijo si pogubljenje, — desiravno Bog vse enako kliče. Mladimu Tončku, ki je bil med drugimi križan, so bili prišli še na potu njegovi starši naproti in so ga s solznimi očmi prosili, de naj vero zataji ter mu obetali to in uno. On pa jim je stanovitno odgovoril: „Kar mi vi obetate, so minljive reči, kar je pa Kristus obljubil, je večno in nebeško.“ — in kakor nekdanj sv. Frančišk, jim je še sukunjico nazaj dal, ki so mu jo bili starši napravili, ter šel v sami oblekici, ki so mu jo bili v samostanu naredili, na križ v smert. Kaj ne, častiti poslušavci, kako tenek sluh za poklic Božji je imel mladi Tonček? Pač vse drugač kakor pa njegovi starši in brez števila družih! Pobožin učenik Ludovik de Ponte prav ljubeznjivo zastran tega pravi: „Nobeniga človeka ni na svetu, de bi ga Bog, naš Gospod, po eni ali drugi poti ne klical; ker vsi neverniki, ktere koli ločine ali v kterim koli kraji ali kotu na zemlji, vsi so pod Njegovo previdnostjo. In ker je bil Kristus, solnce pravice, za vse izšel, in je Njegov nauk na zemljo za vse prišel, in je za vse zidal hišo svoje Cerkve, v ktero je

sakramente postavil, torej tudi vse kliče.“ (Pars. VI. de voc.) Cerkev tedaj je vesoljna in vera je občinsko dobro. — Vera pa tudi med pravoverniki — med nami ni kaka lastina samiga duhovstva, ne le samih revežev, ne le nekterih pobožnih: vera je občno dobro, je last sleherniga, kdor koli hoče zveličan biti; „kdor ne bo veroval, bo pogubljen,“ je sam Zveličar pričal. V veri tedaj tudi med verniki ne sme biti nikakršnega ločenja; vsi stanovi in starosti morajo vero za svojo lastino spoznati, vsi se enako za njo poganjati in vojskovati, vsi jo zoper sovražnike in napadnike enako braniti. To nam prelepo spričujejo japonski ss. spričevavci ali marterniki, ki so bili iz vsih stanov in starost, učeni in neučeni, bogati in ubožni, žlahtniki in priprosti, duhovni in svetni, stari, srednji, mladi in še čisto otroci: nekteri so bili silo učeni, kakor sv. Peter Kerstnik, eden je bil pisatelj ali taki, ki je znal bukve pisati, — eden zdravnik, več njih bogatih in celo plemenitih, več služabnikov itd. Pa vsi so bili enako goreči za sv. vero, in enako ponižni.

Nar hujši graje vredna in silno škodjiva je torej misel ali saj obnašanje mnogih ob današnjih časih, kakor bi bila vera le samo reč duhovstva, ali k večjemu tudi še priprostiga ljudstva; drugim pa bi se zanjo ne bilo nič pečati, nič skrbeti, nič vojskovati. Nočem govoriti od tistih, ki so pravi keršeni nejeverniki; rečem samo, de dostikrat še nekoliko dobroserčin mož meni, kdo vé, kako možko se odreže, ako reče: „Jest vam (duhovnam) nisim nasproti; vaše reči nič ne kazim; vašo reč pri miru pustim itd.“ — O nespremišljeno govorjenje! — Prijatelj! to ni le samo naša, to je ravno tako vaša, to je do čistiga tvoja reč; zakaj vera je občinsko dobro in vsim je rečeno: „Kdor ne bo veroval, bo pogubljen.“ Ako hočeš, de bo za-te prav, se moraš za sveto vero saj s tako vnemo poganjati, kakor, n. pr., se poganjaš za svojo hišo, za svoje polja, njive in travnike, ako ti jih kdo hoče vzeti. Prelepo piše bogoljubni Ludovik de Ponte, ter pravi: „Ne kliče me (Gospod), kakor bi On mene potreboval, ampak ker jest sam Gospoda potrebujem, in ker se On veseli, meni dobro storiti, ker je dober.“ (VI de voc.) Prevdari torej, človek, nezmerno velike in imenitne dobrote, k katerim te Bog z-vero kliče, ki pa vse zaveržeš, ako vero malo ceniš in se védeš, kakor bi vera ne bila tvoja reč, ter se ji odpoveš in jo zaveržeš. — Ako je tebi ena reč, naj raste na tvoji njivi pšenica ali ljulika; kaj boš pa na zadnje žel? — Ako ti nič ni mar, naj se v tvojih sodih godi dobra starina, ali pa vse v kis zverže; kaj boš pa na zadnje pil, ali s čim boš kupčeval? — Ako ti je čisto vneumno, če vživaš zdravo, ali pa skazeno — ostrupeno jed; kakošna pa se bo delala kri v tvojih udih in žilah, in kakošna bo na zadnje tvoje telo in tvoje zdravje? Ravno tako je z vero. Ako nič ne maraš, de bi s čeznatornim darom sv. vere in njenimi pomočki olupševal svojo dušo, kakor ti sam Bog veléva; kakošen se boš preselil iz časnosti v brezkončno večnost? Verh tega in k temu pa še to: ako je tebi ena reč, naj bo tvoj bližnj dober ali slab vernik, naj bo jud ali turk; kakošna je tvoja ljubezen do bližnjiga, brez ktere se ne moreš zveličati, ker „brez ljubezni ni mogoče Bogu dopasti,“ — in „kdor ne ljubi, ostane v smerti?“ (1. Jan.) — Zakaj si v verski — naj imenitniši reči zgubil čutilo za resnico, kakor bi bile vse vere enake, kar vender ni mogoče, — ko se pa v družih, dostikrat praznih rečeh tolikanj silno poganjaš za tisto, kar meniš, de je prav? Ako si mož resnice, tukaj se poganjaj za resnico, kjer velja tvojo in tvojiga bližnjiga večno srečo, ali pa nesrečo.

(Dalje nasled.)

Sveta kri.

Čudno se ti bo zdelo, verla „Zgodnja Danica,“ de kot Slovenec nisim bil nikdar ne na Kumu, ne na Šmarni gori, ne na Grintovcu, in ne na našim starim očetu Triglavu,

če ti povém, de sim pa dvakrat oblezoval velikana izmed vsih korotanskih gorá, namreč, Vélikiga zvonika, in sicer noter do kočice pokojniga nadvojvoda Janeza ali do snežne čerte. Morebiti si boš mislila, de sem hodil kot učenec ranjiga Hladnika na velikozvonsko planjavo, ki se „pasterca“ zove, cvetlice ogledovat? Tega sicer ne, kajti znano mi je bilo, de tudi naše domovinske gore cele zaklade priličnih cvetlic imajo, in de gotovo bi ne bilo truda vredno, na tujem iskati, česar se doma obilno ima; k temu pa še tudi pristavim, ali tega nikomur ne pravi, de sim v cvetoznanstvu le zmiram — učenec ostal. Pa v zgodovini sim se kdaj še precej obnašal, ali tudi zavoljo nje se nisim po jarku „gorenje Bele“ plazil, pride mi pa vender na misel, de so skorej gotovo prav tu skozi l. 1552 cesarja Karola V. v Belak selili, ki je bil primoran, pred nehvaležnim izdajcem saksonskim vojvodom Mavricijem iz Inšpruka odriniti. Revez je ravno takrat za putiko silo terpel. Če je pa tudi ta mogočni cesar toliko sveta v svoji oblasti imel, de se je terdilo, de v njegovim posestvi nikdar solnce ne zahaja, jez pa toliko ne svojiga, kamor bi glavo položil, vender sam pri sebi rečem: „Za istino! ne bi menjal s Karolom, kajti če že tudi nič ne „gleštam“, mi je vender mili Bog dal veselo serce in pa zdrave ude, in to več cenim, kot zaklade vsiga sveta.“ — Tudi zavolj mičniga slapa, ki ga je neki pivški pesnik, ki pa ni bil rojen pivčan, v sostavku „Deviški skok“ kaj lepo slavil v svojih pesmih, se nisim po omenjenim jarku vil. Stal sicer sem blizo njegoviga pljuska, ko se je ravno jutranje solnce vanj vpiralo, pa lepote te prikazni ne morem popisati. Kot zamaknjen tu obstojim, in še le čez nekaj časa ves ginjen zdihnem: „O moj Bog! kako prečuden si ti v svojem stvarjenji!“ — Tudi zavolj slavniga sedemdesetletniga profesorja Hoppe-ta, ki je bil skorej Hladnikove postave, in je vsako leto s svojo že tudi priletno in v cvetoznanstvu izurjeno hčerjo peš hodil iz Ratisbona na Véliki zvonik zastran botaništva, in ki so ga le navadno „gorskiga starčka“ zvali, nisim po beljnih ovinkih koračil. — Tudi ne zavolj hrabriga kapucina Hapsingerja, ki je v Gastajnu zrak spreminjal. Tudi ne, de bi tu sledu nekdanje slavsine iskal, kajti imena „bela trata (vellatratten)“ in pa „v Dolah (Döllach)“, mislim, niso nemške korenine, če ravno zdaj razun kakiga tujca nobena duša slovanske besede ne razume; zato pa rečem, de sim se zares prestrašil, ko s svojo teto v Voglicah (Winklern) slovensko govorim in se nama deklica, kakih šest let stara, posmehuje, in z nama po slovensko kremljati začne. Bila pa je rojena podklosterka in ravno takrat pri svoji žlahti na praznikih ali vakaneah. — Tudi ne zastran globokiga pasterčniga ledenika, v kteriga se je malo prej neki nepreviden meninski profesor pogreznil, in je bil rešen še le čez več v smertni nevarnosti doprinešenih ur z veliko težavo, pa že na pol mertev. — In na vse zadnje ne zavolj vpisnika tujcov, ki ga priljudni gostivničar pri „sveti Kervi“ vsakimu gostu ponudi, da vanj svoje ime zarisa in — kolikoršne tolikšne — neumerljivosti vdeleži. — Oh „Danica!“ tudi jez sim svoje ime v vpisnik začerkal, pa sim tudi zato že okoli 30 let — neumerljiv. — — Ogledoval sim res pazljivo velikozvonsko snežno teme in se čudil nad tem med korotansko, tirolsko in solnograško kronovino od previdnosti Božje postavljenim mejnikom, serkal sim njegov čisti in zdravi zrak skorej s tako slastjo, kot jelen, ki srečno uide morivskimu svincu svojiga protivnika, in pa v sladkem čutu, de se tu bližje svoje, tako zaželene prihodnje domovine znajdem, sim se Božji milosti priporočeval. Vernem se pa v farno vas svete Kervi, in glej! tu najdem „drobtinico,“ ki ti jo zdaj v dar podam. (Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. „Časti vredni gospod! Prosim, de bi dali tole v „Danico,“ kar je tu spodej episaniga, v spo-

min in v znamenje mojiga spreobrnjenja; — in tudi kakšnega druga, če je še kdo v tem zapopaden.“

Svarilo. Resnične so besede, ki se glasijo: de z zvijačami in z lažmi se ne pride deleč. Jest sam vam, ljubi bravci, „Zgodnje Danice,“ to pričam odkritoserčno. Mislil sim si neko reč z zvijačami in z lažmi pridobiti za svoj dobiček, nekemu drugemu pa slabo nakloniti: pa se je ravno ob tistih dneh ravno narobe obrnilo. Unimu, ki sim mu jest želel slabo, se je dobro zgodilo in za dobiček, meni pa za brez dobička. Zato vas, ljubi bravci, še enkrat opominjam, posebno pa kupce, če bo kateri te besede bral, de nikar tako, nikar tako! kakor sim jest delal; ampak vse le po pravici, in pošteno, ker pravica in pa spoštenost je Bogú in ljudem ljuba, in se ni treba bati nobeniga, ker če Bog sreče ne dá, je vse zastoj; trudi se ti, grešni človek, kakor se hočeš, vse nič ne zdá. V lažéh pa Bog gotovo ne bo s svojo pomočjo na pomoč stal, in tudi ne tistih del požegnal. Le po pravici, le po pravici, ljubi kristjani, to ima veljavo, in tudi človeku serčnost daje *).

Iz Ljubljane. Za spominico dr. Naceta Knobleherja, provikarija v srednji Afriki, imamo zdaj vse skupaj: Slavospév in življenje ob kratkem, oboje od Okiškega, izverstno delo; tudi lepo urezano podobo smo te dni dobili z Dunaja (ki jo slehern more pri vredništvu viditi). G. Fr. Breither, blagi „Volksfreundov“ lastnik, nam je to reč z marsikterimi pritežnostmi na Dunaji opravljal. Vse delo z naslovom „Abuna Soliman“ pride skorej v natis.

V novi zbirki „Svetih pesem“ (IV. zvezek), ki smo jih unkrat naznanili, imajo pesmi naslednji čč. gg. pesniki: Virk (11), Volčič (8), dekan Hicinger (7), Praprotnik (5), Bonač (4), Marešič (4), Burja (3), A. Pintar (2), Namre (2), J. Valjavec (2), dekan Toman (1), E. Tomšič (2), Hladnik, Kaliger, Šrol, Silvester, J. Tomšič, Majar (po eno), S — n (2), ne vémo, kdo je? in od šmarnične: „Marija Kraljica, nebeška Gospa“ nam tudi skladavec ni znan. Prosimo za imena. Ker za vse gg. ne vémo, bi bilo morebiti kateremu pripravno, pri g. Gerberji z drugimi opravili vred tudi to opomniti, da ima v novi zbirki toliko in toliko pesem, ker želimo se pesnikom hvaložni skazati. Vr.

V Mengšu bodo nedeljo po Binkoštih mil. škof delili sveto birmo.

Iz Kamnika. Tretjo nedeljo po Veliki noči in potem v ponedeljek, torek in sredo je bilo pri nas silno vrenje ljudstva, pravo skazovanje (demonstracija), ne slovensko, pa tudi ne nemško, ampak zgolj katoliško. Teh demonstracij pa ni branila ne deželjska ne duhovska gosposka, kajti taki shodi niso nevarni deržavnim namenom; visoko častiti gospodje cerkveni govorniki so vabili z izverstnimi govori ljudstvo od blizo in dalječ skupaj. Mir in pokoj ni bil žaljen, dasiravno je ljudstvo shajalo se po noči in po dnevi.

Kaj je nek bilo tacega?

Slavna družina sv. Franciška se je veselila zavoljo častite zmage svojih bratov, vnanji duhovni so namesti domačih besedo oznanovali, in ljudstvo od vsih krajev je hitelo veselit se z njimi vred in vdeleževat velicih dušnih dobrot, ktere so se zadobivale o tej priliki, — v kratkem rečeno: obhajali smo te dni slovesnost 23 japonskih marternikov, križanih sv. Agate dan 1. 1597 in o Binkoštih 1. 1. slovesno prištetih med število svetnikov Božjih.

Sv. Avgustin, kadar govori od mučenstva ss. Felicite in Perpetve, pripoveduje, da se je o njih slovesnim čišenji v Kartagi veliko več ljudi zbralo, kot o njih smerti. In to se zamore tudi od naših svetnikov reči. Že ob času njih obsojenja, ko so jih mesec dni okoli vlačili, in potlej ob njih smerti se je zbirala neštevilna množica, ktera jih je občudovala, milovala, in se njih prošnjam priporočevala. Kaj

se pa zamore še reči od slovesnega shoda 1. 1. v Rimu, pa od njih čišenja po samostanih oo. franciskanov, ko se zbirajo brezštevilne trume ljudstva.

Kedar se dandanašnji ljudje iz raznih namenov snidejo, časniki svetu naznanijo, kaj so vneti govorniki govorili, kako so polušavci sprejemali njih govore, dalje kakošna je bila vnema za to ali uno reč, in koliko ljudstva da je skupej prišlo. Naj tedaj tudi „Zg. Danica,“ cerkveno-katoliški list, svetu od te slovesnosti, kakor smo jo pri nas obhajali, malo bolj obsirno naznani, naj tudi nekoliko omeni slovesne govore te slovesnosti itd.

Že veliko poprej so pripravljali v cerkvi oo. Franciskanov za to slovesnost, dobre duše so preskerbele marsikaj novega in lepega v samostanski cerkvi. Naj omenim le lepega svetilnika, narejenega v podobo velikanske krone, zloženega iz 27 malih bronastih in v ognju pozlačenih kron na čast 27 prijatlov Božjih, ki so dosegli v nebesih nevenljivo krono. Krona pa je bila tako sestavljena, da so bile spodnje krone naj večji in druge nakviško čedalje manji, tako da je bila verh vsih kron ena sama krona. Visela je ta krona nad podobo ss. mučencov, v kronah pa so gorele v mnogobarvnih lampah lučice, kar se je silo lepo podajalo. Šolska mladost, z vejicami v rokah in s praporci (banderci) je slovesno nesla to krono *) v saboto v samostansko cerkev. Pred cerkvijo so stali mlaji; na svitlopisu (transparentu) so se brale besede: „Na čast japonskih marternikov.“ Cerkev pa se je kazala v svoji naj lepsi obleki, in veliki altar je plaval v lučicah.

Že v saboto in nedeljo so obilne množice očiševale svojo vest v zakramentu sv. pokore in poterdoval se z angelskim Kruhóm. Koliko pa je bilo še le ljudi skozi tri dni pri spovedi in sv. Obhajilu! Zadosti je, če povém, da samo v samostanski cerkvi je bilo obhajanih té dni 9000 ljudi, da ne štejem tistih, kteri so v mestni farni cerkvi, ali tudi drugod v ta namen prejemali ss. zakramente.

Verstile so se pa cerkvene slovesnosti takole:

Vvodni govor v nedeljo ob 4 je imel č. o. Ferdinand Gecelj, vodja tukajšnje glavne šole in vizitator 3. reda sv. Franciška. Pozdravil je preobilno zbrano množico z veliko pomenljivimi besedami: „draga je pred Gospodom smert njegovih svetnikov,“ in v teatnem ne predolgem govoru je razkladal poslušavcem imenitnost te slovesnosti, povzdigoval gorečnost japonskih kristjanov ob tim preganjanji, omenil poglavitnega vzroka njih preganjanja, pred oči stavljaj veliko veselje, ktero razodeva katoliška cerkev nad zmago tih keršanskih junakov. Zgodovine ni obsirno popisoval, toliko več je pa djanskih nauk vpletal, opominjal k stanovitnosti v terpljenju in obujal v poslušavcih želje po svetih nebesih, po plačilu, ktero nikdar ne mine.

Po pridigi je zahvalil mestne prebivavce in okolice za njih darežljivost in gorečnost pri olepševanji Božje hiše.

Iz Kamnika. Naj povém, kako se v naši farni cerkvi D. M. O. šmarnice opravljajo. Za to pobožnost so cerkev prav lepo in okusno okinčali.

Po cerkvi so postavljeni mlaji, od mlaja do mlaja pa vez iz bele tančice. Posebno zal je veliki altar; podoba Matere Božje je dobila novo krono, in altar je tako ozališan, da je komej prvemu podoben. Pri tej priložnosti so zopet pokazali naši farmani svojo darežljivost in za čast Božjo vneto serce, ker donášali so radovoljno skupej brez posebnega vabila, kar je bilo k temu treba. Tako so v djanji pokazali, kako močno ljuba jim je ta slovesnost. Začetik je bil 1. dan o poli šestih z veliko maso, in tako je vsaki dan skoz celi mesec peta masa z blagoslovoma; popoldne ob delavnkih ob 6, ob nedeljah, zavoljo daljnih

*) Naš domači mojster, g. Alojz Peterlin, je izdelal to zares lepo delo in nam je s tim veliko veliko veselje napravil. sebi pa podpisal veljavno spričalo olikanega okusa in spretnosti. Stala je krona nad 114 gld. Pis. — Slišali smo tega našega umetnika ravno te dni hvaliti tudi zavolj drugodnih del. Vr.

*) Ta episek nam je po pošti prisel, ki ne bo nikomur škodoval, pomagati pa marsikomu zamore. Vr.

ljudi, ob 5 podučno branje iz novih šmarničnih bukev, in potem litanije. Ob delavnikih je zadosti ljudi, ob nedeljah pa toliko ljudstva v cerkvi, kakor sicer nikoli ne.

Mi pa hvalimo dobrotljivega Boga, ljubimo in spoštujemo svojo katoliško Cerkev, kajti bolj ko se eni prizadevajo sveto vero in bogočastje v nič djati, toliko bolj Cerkev svoje verne k očitnemu in djanskemu življenju opominja in budi.

Iz Podgorja. Čast, komur čast gre. Ze večkrat imenovani podobar g. Matija Ozbič, ki je zdaj v Kamniku, je v naši cerkvi v Podgorji blizu Kamnika zares čuda vredno delo prav umetno zveršil. Staro in leseno prižnico smo poderli, namesto katere nam je imenovani podobar drugo iz cementnega kamna čveterovoglato napravil. Vsako stran lepša ena podoba sv. evangelistov, ki so pozlačeni, kaj dobro zadeti in polzvišano v strani vtisnjeni. Prižnica se opira na stebriček, brez katerega bi jo bil pa umetnik ravno tako lahko zveršil, ko bi nas ne bilo od tega odvernilo večje delo in mnogo večji stroški. Je pa tako olikana, da se sveti ko naj lepše obdelan rujav marmor. Pri vsem tem pa je delo tako izverstno in samosno, da vsak, kdor ga vidi, se mora umetnosti mojstrov čuditi. Toraj pridite in pogledjte, kaj takega se ne vidi povsod. I. O.

Z gorenske strani. △ A.) Gosp. —k. je v III. in IV. listu Zg. Danice tekočega leta obilno lepih misel in dobrih želj (pia desideria) razodel, in tudi pomoči prosil, kako bi se (unitis viribus) napakama, beračunstvu namreč in ponočevanju v okom prišlo, ki ste vir mnogih zlegov, in žugate človeškim družinam sploh in posebno mladosti telesno nesrečo in dušno pogubo. — Nadjati se je bilo, de bo letá tolikanj važna in za sedanje čase posebno tehtna tvarina obilno podporo in glasov dovolj dobila, kateri bi se za to dobro in potrebno reč iz vsih moči potegovali, ter dopisi v ti zadevi strani „Zg. Danice“ pogostoma polnili. Dozdaj, kakor smo vidili, jih ni posebno veliko, kateri bi bili za dobro vnetega gosp. —k. serčno podpirali, ter svoje misli, navete in pripomočke v Zg. Danici na znanje dajali, kako bi se beračunstvu in ponočevanju po deželi v okom prišlo, ter se te hude napake zaterle, ali končaj zmanjšale. „Kar beračunstvo tiče,“ ako je Danici ljubo in drago razglasiti, se čita iz braternih bukvic sv. Ursule in nje svetih tovaršic (pri g. M. Gerberji na kapucinarskem predmestju v Ljubljani) — V. Vodilo, katero se glasi tako: „Ako iz vena zbolí kak ud, naj ga tovarši ali tovaršice obišejo; če je reven in potreben, naj mu po svoji moči postrežejo; to je, ako zavolj revšine pomanjkanje terpi, naj ga s potrebnim preskerbijo, naj ga tolažijo, ter k keršanski poterpežljivosti in vdanosti v sveto voljo Božjo opominjajo; posebno pa, ako ga nevarnega čutijo, naj urno in brez zamude po spovednika pošljejo, de se s svetimi zakramenti umirajočih previdi, in tako na smertni postelji zadobi popolnoma odpustke, kakor so od sv. Očeta Pija IX. ursulinarskemu in podučevavnemu društvu podeljeni, de srečno v gnadi Božji umerje, in se zveliča. Zraven tega peto vodilo braterne sv. Ursule priporoča svojim udom, merlice po keršanski šegi kropit hoditi, za spodoben pogreb skerbeti, k grobu spremljaje rajnim soudom poslednjo čast skazovati, zanje lepo moliti, jih prej iz vie rešiti.“ — Kar tadaj braterne sv. Ursule v petem vodilu bolnim soudom delati priporoča: namreč, ako so revni, potrebni in pomanjkanje terpi, jim postreči, pomagati in jih s potrebnim preskerbeti, se zamore na vse obrniti in raztegniti, tudi na zdrave potrebne, se vé take, ki so v resnici potrebni, pravi reveži in siromaki; take naj bi bratovšina po vodilu dušnih pastirjev v sleherni fari ali duhovni s potrebnim živežem in oblačilom preskerbela, de bi se jim ne bilo treba okrog klatiti in beračiti, ali kakor neki pregovor pravi: Hodite s trebuhom za kruhom. — To pa še ni vse, s pomočjo braterne sv. Ursule beračunstvo zatreti ali zmanjšati, temuč potrebno je posebno, de bi

dušni pastirji društvene ude zapeljevali, ter jim pri vsaki priloznosti na serce pokladali, de naj se med seboj k pridni delavnosti in modri varčnosti opominjajo; neskerbnosti, lenobe, zapravljevosti se varovajo in pred vsem svariti, kar beračunstvo uzrokuje! Dalje naj bi duhovni pastirji udom naročali, da naj bi tistim, ki pravijo ali se izgovarjajo, de nimajo dela in zaslužka, torej so prisiljeni beračiti, po svoji moči delo in zaslužek preskerbovali, jih v službo jemali, ter jim tako vse zgovore beračunstva prekosili. — Z lenuhi in potepuhi, kateri bi lahko delali in si pošteno kruh služili pa nočejo, ki zraven potepenega beračunstva tudi izmikajo in kradejo, kjerkoli kaj doseči zamorejo, je, se vé, naj veči križ, in so huda nadloga in britka nadlega. Se tacih odkrižati in znebiti, bi bilo treba, jih v delavnišnice (Zwangerarbeitshäuser) potakniti, ker pošteno živeti in prostovoljno delati nočejo, de bi ondi prisiljeni bili k delu. — Ako bi vsi duhovni pastirji po svojih farah se potrudili, svoje farane, moške in ženske od desetega ali dvanajstega leta naprej v ursulinske vence nabrali in vpletli, ter zraven drugih braternih vodil sosebno naročali in vedno priporočali, da naj domače reveže in resnične siromake s potrebnim preskerbujejo, ptuje potepine beračune odganjati; tem pa, ki dela in zaslužka nimajo, k delu in zaslužku pripomorejo, in lenuhe in potepuhe, kolikor se dá in je mogoče, v prisiljene delavnice spravili, je upati, de bi se najpoprej in gotovej sčasoma beračunstvo zaterlo, ali končaj zmanjšalo. „Et numquid tentare nocebit?“

Poskusite tedaj, o varhi sionski! poprimite se čvrsto društva za srečno zadnjo uro, ali bratovšine sv. Ursule, katero so sedanji sv. Oče Pij IX. v Gospodu Jezusu pohvalili, in kakor dober pripomoček dušnega pospeha serčno priporočili; gotovo, ako jo sploh med verne vpeljete, ter skerbno in goreče vodite, bote veliko dobrega po nji storili in obilno hudega odvernili, po besedah nekega visoko učenega prečastitega gospoda in škofa, ki so djali: Bratovšina sv. Ursule je sedanjim časom naj bolj primerjena, in med vsimi naj boljši, ker je društvo keršanskega podučevanja in dobrega opominovanja; ker je za dosego srečne zadnje ure, verne vsak dan smerti spominja; in smertni spomin je serčin odvracevavec od hudega in zvest vabitelj k dobremu. Tudi se s pomočjo te braterne, ako se modro vlada, kakor je v tem dopisu naznanjeno, zamore posrednje več ali manj škodljivimu beračunstvu v okom priti. —

(Drugokrat — B.)

Iz Tersta 1. majnika. Sveti oče papež so blago dovolili, de sme puljski stoljni prost, prečastiti gosp. Jakob Daris, škofovo kapo rabiti.

Ravno je dokončana v lojdovi umetni napravi slika pokojniga lavantinskiga kneza škofa Martina Antona Slomskega z njihovim rokopisam. V jekli je rezana in do živiga zadeta.

Tretji dan maja, to je, v god križeviga znajdenja, bodo v terzaški farni cerkvi sv. Antona nov križev pot slovesno blagoslovili.

Milostivi škof bodo v terzaški dekanii po deželi pred in po binkostih delili zakrament svete birme.

Razgled po keršanskem svetu.

Od gornje Save neki dopisnik piše v „Narod. Novinah“ o marsikterih rečeh; o dr. Bleiweisovi pravdi; se veseli, da je g. Svetec v Kočevji na deželni zbor izvoljen, ki ga imenuje „poštena značaja u narodnom i privatnom životu“; ponosno govori o sadanjem deželnem poglavarji; in na zadnje pravi: „Še bi Vam mogel ktero pisati, kako zdaj jamejo zoreti sadovi lepega serca bivšega našega učnega profesorja Metelkota, ki je za siromašne ljubljanske otroke zapustil velik znesek, od katerega je profesor Poklukar te dni magistratu izročil 46.000 gld. Ta spolnovavec une oporoke se je več let trudil s tem denarom, ter je 12.000

gld. teli zgube; vendar ena stranka mestnega namestovavstva se tega ni dopustila, da se mu za te zasluge podeli mestnjanstvo!! Takó je na svetu!!

Apostolskega vojaškega vikarija so svitli cesar izvolili dr. Dominika Mayr-a, vodja kn. škof. semeniša in častnega korarja.

Iz Rima se piše, da sv. Oče Pij IX. so 5. t. m. pričeli popotvanje po svoji zemlji, kolikor jim je sovražniki se niso ugrabili. 12. t. m. se imajo v Rim poverniti. Povsod so se delale priprave jih slovesno sprejeti. Ko bi bili bolni, kar se tolikrat piše, gotovo bi ne šli popotvat.

V Ferari, v tako zvani edini Italii, je 11. unega mesca ondotni kardinal vikši škof po nezmernih zaderžkih kerstil, birmal in obhajal izraelsko vdovo Rahelo Delvecchio (rojeno Treves) in njena sinova 15letnega Napoleona in 13letnega Gustava. Laški in tuji časniki, sodniki, ministri in kdo vé, kdo še, so si dali opraviti, da bi dobili pohvalo judovske srenje iz Pariza, — vsi so se namreč npenjali, odverniti od keršanstva to stanovitno deržinico. Domá so v Lugu (Lugo), so pa prebivali v Terstu, in že delj časa je, kar so se bili odmenili biti kristjani, in proti koncu presenca so odšli v Feraro, ter nihče ni natolceval, da v deželi, obsevani z dobrotno zvezdo svobode, jih bo kdo motil v njih svetim odmenu. Kmalí pa so se predramili, in žal jim je bilo, da se niso rajši podali na afrikanske bregove. Ko se le-ti v hiši keršencov mirno pripravljajo, kar neki dan rabinar Cento-vski hoče imeti z njimi dogovor, pokliče svetno oblast na pomoč, in kvestor rabinu pridno pod roke seže, se pridervi k mirnim ljudem, zmirja, psuje in preklinja ter jim zapove, še tisti dan vélikega ferarskiga rabina sprejeti. Kmalí se vmuzne rabinar Reggio z drugim judom, se prilizuje, kani, obeta itd., in ko mu stareji sin odgovori, da tukaj ni vprašanje za dobiček, ampak za duše in za vést, terdi greoč, da ni menil komu sile delati. Ali mož ni resnice govoril, ker kmali se verne s predsednikom in tako slepi, roji, žuga, laže, da se uboga vdova začne jokati, tresti, in nima več serčnosti, mu nasprotvati. Bolj serčna sta mladenca; zaničevala sta polno mošnjo denarjev, rekši, da se z njimi duša ne dá plačati; zopervala sta njegovemu nasilstvu, in opomnila mater na njeno zmoto, da se je dala premotiti in od svojih sinov ločiti. V tem pride povelje iz Torina, da naj se slovesno izprašata. V spremstvu vradnega služabnika morata tedaj iti v dvorano „alla Ragione“, ktere preddvor in stopnice odmevajo od judov, in tukaj so ji več ur izpraševali. Na večer ji „prokurore“ s spremstvom dá v njuno stanovanje odpraviti. Vikši škof meni, zdaj bo saj mir, in zroči ju v neko misijonsko hišo, da bi se bolje na ss. zakramente pripravila. Toda očancu satanu kerst preveč smerdi, da bi odjenjal. Zadnji dan pred pustom daljnopis pritrese povelje iz Torina, da naj se od ondod preč vlečeta in se zapreta v kak nobenostransk kraj (luogo neutrale). „Signor prefetto“ na to misijonsko hišo za celo noč v obsedni stan dene, in potem dá mladenca med stražami s puškami prepeljati v neki otročji vstav s terdo zapovedjo, da v tem — „nobenostranskem kraju“ — ne smeta z nikomur govoriti. Čez tri dni pride „prokurore“ in jima naznani, da kar prec bota izpušena, ako skleneta se poverniti v „gheto“ (v judovske ulice), kakor njuna mati; če pa ne, jima dá razumeti, se ne vé, doklej bota še tukaj ostala. Razodela sta pač priserčno željo biti z materjo, vendar pa pristavita, da jima je ljubši revno prebivališče ubožnih otrok, kakor pa da bi se k judom povračevala.

Pri toliki stanovitnosti „signor“ oskerba ne vé družega, kakor da jima dá privoljenje z varhom hoditi na sprehod in povabiti ali rabinov ali pa duhovnov, kakor jima je ljubo. Njima pa je bilo ljubo, berž poklicati duhovna, ki ji je nadalje učil. Odsihmal sta bila uboga mladenca še večkrat vlačena, zdaj k Herodu, zdaj k Pilatu, to je, na tezo novih izpraševanj, zdaj pri enem, zdaj pri drugem pod za-

grinjalom priljudnih šeg: toda vselej z ravno tistim vspehom. Poslednjič prosita v pismu s tenko prebrisanostjo privoljenja, da bi smela s svojo materjo govoriti, kar se jima tudi privoli; mati pride v ta namen iz Cente, kjer je zdihovala pod judovskim nasilstvom; in mladenca sta jo pregovorila, da se je brez pomude zopet vernila v hišo keršencov. Tako sta z enim udarcem razdrobila vso judoministersko-diplomatiško mašino. Ko jim je tako plén ubegnul, so v ghetu (judovskem gnjezdíšu) zvečer imeli step ali conciliabulum, češ: „kaj pa zdaj?“ In gotovo v zasluženje takim stepencem je bil sklep, da naj se kak par tednov še ponavlja smešna nadlega spraševavcev, in da naj se zabrani mladenčema hoditi v „luogo neutrale“ in z materjo skupaj zahajati. Poslednjič po več kot 40dnevnem terpinčenji zine védež v Torinu „de habitate et libertate“ — od pripravnosti in svobode, sv. kerst prejeti. Tako je milost božjega poklica zmago obhajala nad brezbožnim npenjanjem ministerstva rovarskega, vélikega protektorja protestanstva, in . . . .“ (judov). (Armonia.)

Z gore Libana je prišlo nekaj maroniških mladenčev v Rim, in se bodo ondi izučili cerkvenih ved, ter bodo začetek novega vstava maroniškega, ki ga napravlja pod oskerbníštvom sv. Očeta Pija IX. čast. g. Daravni, véliki oskerbnik maroniške družbe. Ti mladenči nosijo miniško obleko; eden je že duhoven.

Lešniki, jabelka in lesnika.

Laški freimavrarji so gersi kot satani. Pred Veliko nočjo je bilo dano s Torina na Napolitansko povelje, da naj gosposke ne nadlegajo duhovstva véliki teden zavoljo „Oremus“ in „Exultet“ (v kterih molitvah se sicer kralj imenuje, zdaj pa se zavolj cerkvenih okolišin mora izpušati). To povelje se je tako natanko zverševalo, da so po veliko krajih okrog Palme zapirali duhovne, ki so peli Oremus in Exultet in niso kralja imenovali. V Palmi je o začetku opravil policija prirogovnila v cerkev in zavoljo nasilstva so se skorej po vsih cerkvah opravila pretergale, ali pa so se zverševale brez petja. V kolegiatni cvrkvi se je véliki saboto vse petje opustilo, le samo tednar kanonik je sv. maša pél; komaj pa je odmaševal in svete obleke slek, ga je že v sakristii čakala cela truma karabinarjev in so ga v ječo gnali. — Neke goreč katoličan in zaslužin mestnjau v Torinu je „Armonii“ svetoval, naj do zbora odpravlja prošnje, da naj bi se pobožni redovi popolnoma ne zaterli. „Armonia“ pa pravi: „Ne bomo pretresali, če se more zateci k takemu parlamentu, kakoršen je v Torinu; pomnimo pa, da l. 1855 smo uložili pet tavitent prošinj, in samostani so bili zatirani.“ — Štefnjač peklensék, ki vse kote s svojim nosom stakne, dobro vé, da se po samostanih móli, véliki móli, z vesto moli. Torej veléva svojim slugom in strežajem, naj mu kloštre spod nóg spravijo. Razgrajali pa bodo le — dokler bo Bog dopustil — v poskušnjo svoji nevesti. — Ravno imenovani list posnema iz djanja in nehanja laških prenapetežev njih vstav (statut), namreč: 1. Edina Italija je naša vera, naša naj vikši dobrotá, edina reč našiga češenja. 2. Ker namen opravičuje pomočke, torej naj se edini Italii žertvuje vera, nrava (moral), pravica, človečnost, in vsa druga čednost. 3. Mi smo Lahí; kdor ni z nami enih misel, . . . se mu smé po hiši štefnjati in rogoviliti, ugrabiti posestva, ga v ječo vtakniti, vstreliti. 4. Da se doseže edina Italija, naj se po blatu vlačí namestnik Kristusov, kardinali, škofje, mašniki, naj poštenejši svetni ljudje. 5. Duhovstvo naj se izloči iz katoliških učilnic, in pričnó naj se protestanske šole. Naj se zapahnejo kloštri in odpró beznice pohujšanja. Naj se osercí nar bolj razuzdano tiskarstvo, nar bolj nespodobne podobšine. 6. Hudo ni hudo, ampak dobro, kolikor služi za italijansko edinost. 7. Cerkvi naj se vzame gospodarstvo njenega premoženja, volitev njenih služabnikov, vprava njenih praznikov, oblast tudi v vestnih

rečeh itd. ako je kdo drug prisegel v luknjah skrivnih družb na ta vstav, pravi imenovani list, nismo prisegli mi, in nočemo prisegati, storimo pa eno samo prisego, prisego se vojskovati zoper njega z vso svojo dušo. — Po stari šegi francoskih kraljev, ki jo je bil Ludovik Filip opustil, bo Napoleon III. dal 24.000 frankov korarstvu sv. Janeza v Lateranu. Francoski vladarji so namreč korarji ondotne cerkve, kakor so nemški cesarji, zdaj avstrjanski, korarji sv. Petra v Rimu. — Protestanški list „Il Messaggere dell' Emmenthal“ na švicarskem poterjuje „strašno novico, ki je bila poprej že drugod naznanjena. V neki pivnici v Durrgraben-u se je brezbožnež Janez Ritter ustil in čeljustil, da zna prav dobro preklinjati, in je klet in udeloval, da je bilo groza: ali — ko bi trenil — je umolknil, in bil mutast. . . . Marsikomu ne bo škodovalo, ako si to v spomin zapiše. — V edini Italii se velikim glavam roparska slava zmiraj manj prileže. Viktor Emanuel se že davno pripravlja, da se bo spreobrnil, in nekteri menijo, da njegova nova žena, tambor-majorjeva hči, bi utegnila, kolikor toliko, k temu vzrok biti. Ratazzi, vprašan v Parizu, zakaj da političkemu polju slovo daje, je menda odgovoril: Se moram varovati, revež Kavur je mertev, revež Farini je v norišnici, revež Rikasoli je slep, in kdo vé, kaj se zgodi še revežu Minghettu. čudna osoda je, v Torinu biti ministerski predsednik. Ali ni neka čudna osoda v tih nesrečnih zgodah, ki so v tako kratkem času toliko ministerskih predsednikov zadele? Ali ne bo sleherni nehoté rekel: „Sv. Očetu krasti in ropati ni dobro!“ — Govoré, da se bo državni zbor pričel 6. roznika. — Med novejšimi postavami na Sardiniskim je tudi ta, da ima vlada oblast, v posest vzeti poslopja duhovnih družb v vsaki okrajni kraljestva, kadar in dokler tirja potreba očitne službe — vojaške ali dežel-ske. — Taka reč je precej podobna — sit venia verbo — svinjski pravici, ki gre gnjezdit in rit, kamor se ji zdi.

JEZUS V SERCU; v podobah, kako se Jezus serca polasti, ga čisti in sabo zedinja, z mašnimi in drugimi molitvami. Vredil Jožef Buh. Te bukvice z mnogimi prav ginljivimi podobami človeškiga serca, s primernimi premišljevanji in molitvami so ravnokar prišle na svitlo, imajo nekaj podobniga z znanimi bukvami „Človeško serce“, in utegnejo v duhovno boljšanje veliko pripomoči. Za nežne serca, zlasti za mladost, za omečenje zagrešenih, za šolske darila se to delce prav dobro podá. Podobice so prav pomenljive in podučljive. Želeti je, de bi se bukvice razširile.

Pirhi za Veliko noč.

(Konec.)

Drugi del keršanske ljubezni.

Sedem vertnic prave ljubezni do svojega bližnjega.

Vvod. Od nekdanj vertnica cvetlice je kraljica,
Ljubezen iz njenega cvetja puhti;
Še lepsi pred Bogam duhti pa dusica.
Ki zavoljo Njega prav ljubi ljudi.
Nabranih čem sedem vertnic vam podati.
Vas ž njimi k ljubezni do bližnjega vžgati.

I.

Na prvo vertnico sam Jezus premili
Zapisal zapoved je z lastno roko:
Kar hočete, de bi ljudje vam storili,
Storite jim tudi vi ravno tako.
Kateri se rože vertnice deržijo,
Ne žalijo bližnjega, še ga častijo.

II.

Na drugi vertnici pa zlate besede
Se utrinjajo lepo ko biserni žar:
Kdor bližnjega ljubi, pošteno se vede,
Ne sodi ga, ne natolcuje nikdar.
Kdor skerbo pred pragom domačem pometa,
Mu časa zmanjkuje do bližnjih in sveta.

III.

In tretja vertnica je cvet lepote,
Presrečna je duša ovenčana žnjo!
Ki bližnjega zmote, slabosti zakrije.
In modro molči, de odverne se zlo *).
Le svoje pomote, pregrehe prevdarja,
Pri bližnjim jih rada pokriva, zgovarja **).

IV.

Četerta vertnica je blage radosti,
Prepire odganja, življenje zlati,
Ker bližnjega voljno prenaša slabosti,
Krivice in sitnosti rada terpi.
Kjer cvetka ljubezni vertnica kraljuje,
Človeško življenje se ondi blagruje.

V.

Na peti vertnici se vpisano bere:
Izločka ljubezni ne delaj nikar!
Če ravno drugačnih narodov in vere,
So vender le sestre in bratje vsakdar.
Sej solnce pravičnim in grešnikom sije,
Tud serce naj tvoje za vsacega bije.

VI.

In šesto vertnico si pa pridobijo,
Ki s čmernimi, sitnimi hranijo mir;
Če ravno jim drugi življenje grenijo,
Je vender njih serce prijaznosti vir.
In kadar sovražni nemir jih preganja,
Ljubezen njih cvetje nar lepsi poganja.

VII.

Še sedmo vertnico nebeške lepote
Si v venec naj dražši taisti spletó,
Kateri za hudo delijo dobrote,
Za té, ki jih kolnejo, molijo clo.
O srečne so duše, s tem vencem obdane,
K njih čislu in hvali sam Jezus vstane!

Sklep.

Kje neki se najdejo lepsi cvetlice,
Od sedem vertnic, ki ne véne njih cvet?
So Jezusa in pa Marije Device
Podoba prezala in lepšajo svét.
Sta Jezus, Marija jih v serca sadila,
De krona ljubezni bi vsem dozorila!

Jožef Virk Ločanski.

 Spise za spominico ss. Cirila in Metoda prosimo koj poslati, ker po Binkoštih se ima začeti natis. Upamo, da delo bo lepo, koristno, pošteno; tvarine je že skupaj precej, in pa čverste.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Gosp. J. Milarju je pri-
voljeno v pokoj se podati, in Povšnik je 4. t. m. razpisan.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. U. na D.: Ravno smo prejeli Vaš dragi list, iz
kteriga vidimo, da se je naš list do Vas zgubil. Kam je
šel? — Od več gg. smo hvaležno prejeli dopisov, ki se
bodo zverstili. Hvala!

*) Zlo pomeni hudo.

**) Dobro je pomniti, de le takrat, kadar dolžnost ne veže, jih
razodeti. Dostikrat, postavimo, mlajsi sestre ali bratje molčijo
k pregreham starejih sester ali bratov, to je velik greh. Vr.